

Škola podporující zdraví

program všeobecné primární prevence
rizikového chování
dětí a mládeže

komunitní program WHO

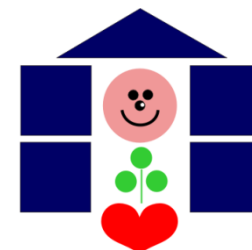
Marie Nejedlá

Státní zdravotní ústav

Škola podporující zdraví (Zdravá škola)

- 1986 vznikl ve Skotsku
- přijala WHO a doporučila k implementaci ve školách, Schools for Health in Europe, koordinuje Holandsko, ve 47 zemích 35 000 škol
- www.schools-for-health.eu
- V ČR
 - 1992 zahájen v ČR (NÚPZ), 10 škol
 - 1996 Národní koordinační centrála v SZÚ
 - 2015 300 škol
 - podpora metodická, ne finanční

ŠKOLA
PODPORUJÍCÍ ZDRAVÍ

ŠKOLA
PODPORUJÍCÍ ZDRAVÍ

School for Health in Europe

SHE základní hodnoty

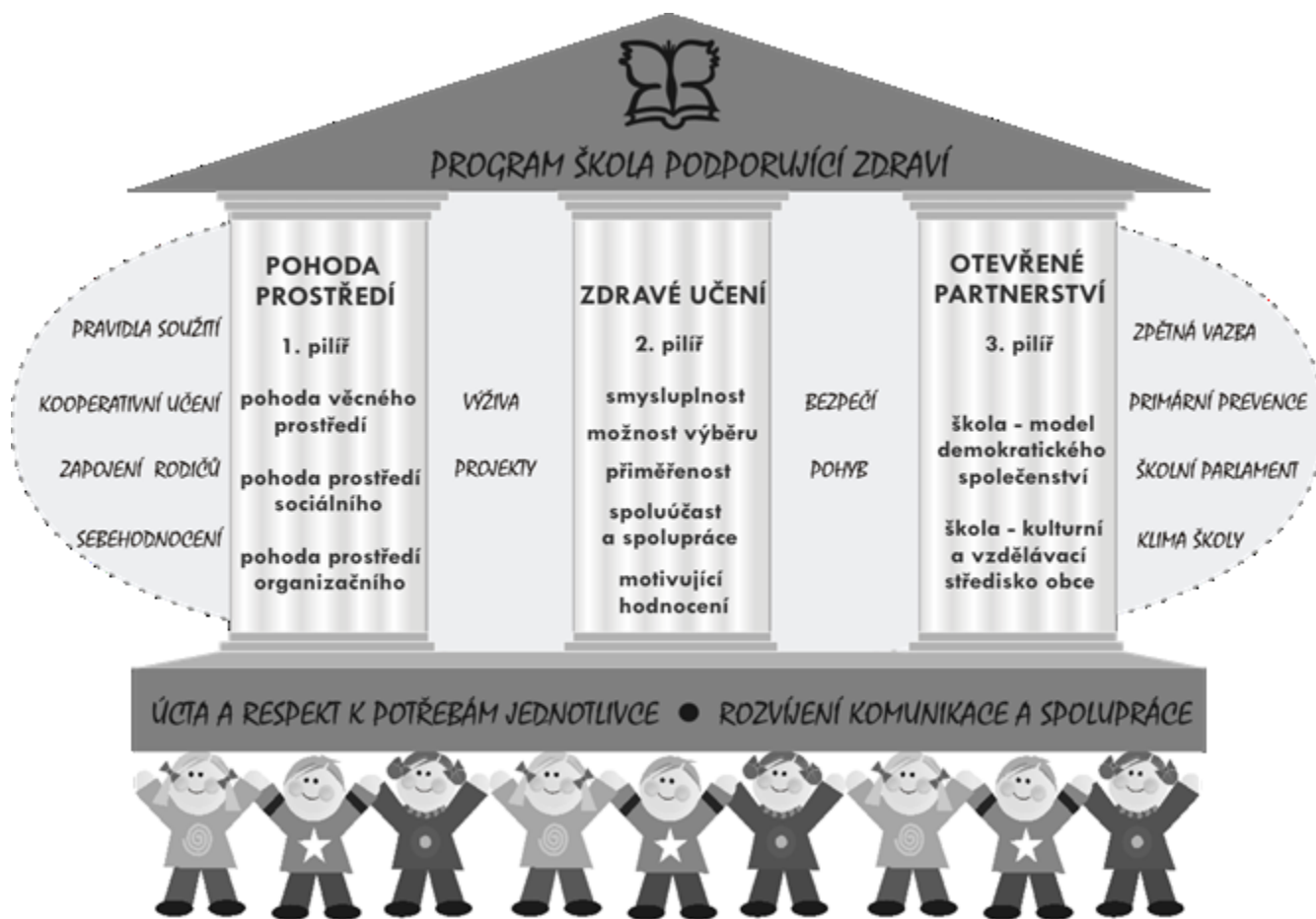
- **Rovnost** (Equity) – Rovný přístup ke vzdělání a zdraví pro všechny.
- **Udržitelnost** (Sustainability) – Zdraví-vzdělávání - rozvoj (školy) jsou propojené.
- **Inkluze** (Inclusion) – Rozdílnost je oceňována. Školy jsou komunitou, kde všichni cítí vzájemnou důvěru a respekt.
- **Posílení** (Empowerment and action competence) – Aktivně zapojení jsou všichni členové školní komunity.
- **Demokracie** (Democracy) – Školy podporující zdraví jsou založeny na demokratických hodnotách.

<http://www.szu.cz/she>

SHE pilíře

- **Celoškolní koncepce zdraví** (Whole school approach to health) – Kombinace výchovy ke zdraví ve výuce s rozvojem koncepce školy, školního prostředí, životních kompetencí a se zapojením celé školní komunity.
- **Účast** (Participation) – pocit sounáležitosti žáků, zaměstnanců a rodičů.
- **Kvalita školy** (School quality) – ŠPZ vytváří lepší učební procesy a výsledky. Zdravější žáci se lépe učí, zdravější učitelé lépe pracují.
- **Důkazy** (Evidence) – Rozvoj nových koncepcí je založen na předchozích šetřeních.
- **Škola a komunita** (Schools and communities) – aktivní spolupráce školy a komunity.

Škola podporující zdraví program všeobecné primární prevence

Respekt k přirozeným potřebám jednotlivce

Z hierarchie potřeb vyplývá, že se děti nemohou efektivně učit a učitelé efektivně vyučovat, pokud ve škole a ve třídě nevytvoříme takové podmínky, jež by umožňovaly **uspokojení všech okruhů přirozených potřeb.**

Program ŠPZ - projekt

- MŠ – školní kurikulum podpory zdraví
- ZŠ – projekt ŠPZ jako doplněk/součást ŠVP
- Vstup do programu:
- Škola:
 - prostuduje metodiku ŠPZ
 - zašle předběžnou přihlášku na SZÚ
 - provede vstupní analýzu podle dotazníku SHE
- SZÚ
 - koordinátor navštíví školu
 - doporučí přijetí/nedoporučí a poradí, co zlepšit
- Vypracování projektu - přijetí do sítě
- Evaluace roční a 4-leté, poté inovace projektu

Program ŠPZ je řízení kvality

- Klíčová je osobnost ředitele
- Cílem není porovnávání škol, ale
co zlepšit, co udržet v konkrétní škole
 - stejné dotazníky pro žáky, učitele, rodiče
 - evaluace každé 4 roky je povinná – ale ne její nástroj
- Na webu nemusí být analýza ani celý program
- **První výsledky po 3-5 letech nejdříve**
- **Výzvy: stále se měnící prostředí**

Inovace Metodiky ŠPZ 2015

- Úroveň B - počáteční fáze programu ŠPZ
- Úroveň A - pokročilou fáze programu ŠPZ
- Cíl: zpřístupnit program více školám
- Základním předpokladem ze strany škol je zájem o řízení kvality
- *Součástí projektu VYNSPI 2*
OP VK CZ.1.07/1.1.00/53.0017

I. pilíř Pohoda prostředí věcného

Metodika ŠPZ: hygienická nezávadnost, bezpečnost, funkčnost, účelnost, podnětnost, zabydlenost, estetičnost, dostupnost

Příklady z projektu:

- žáci se podílejí svými výtvary na výzdobě třídy a školy
- přestávky – relaxační koutky na chodbách, basket. koutek, ribstoly, overbally + gymbally na chodbách i ve třídách, kobercové hry, rotopedy a klouzačky na chodbách.

Co se nedaří? nedostatek financí nebo prostoru

I. pilíř

Pohoda prostředí organizačního a sociálního

- Nezvoní. Učitel plynule ukončí hodinu. Cíl = zklidnění celkového provozu školy a přiblížení se běžnému životu.
- Od žáků se nevyžaduje pozdrav formou povstání, vstoupí-li jiná osoba.
- Nepíše se poznámky (ani do ŽK, notýsku). Je-li negativní chování žáka závažné, rodiče jsou pozváni do školy a problém je projednán ústně.
- Vždy 1. úterý v měsíci – informační odpoledne pro rodiče.
- 1x ročně Den otevřených dveří a Školní akademie.
- Častější používání pochvaly.
- Žákům umožněn volný pohyb v prostorách školy (rušnější pohyb žáků o přestávkách není považován za nekázeň!).
- Ve školní jídelně se dbá na kulturu stolování, jeden stůl vždy vyzdoben aktuálním tématem, různé typy stolů.....

II. pilíř

Zdravé učení motivující hodnocení

Metodika

- poskytování **věcné** zpětné vazby při výuce
- **nesoutěživé prostředí**, slovní hodnocení, nepodmíněná **úcta a uznání**

Příklady z projektu

- **pravidla hodnocení** - **jasně stanovená** - žáci a rodiče jsou s nimi prokazatelně seznámeni, **hodnotit pokroky jednoho žáka, nesrovnávat žáky mezi sebou**
- **různé formy hodnocení** – ústní, písemné, bodové, % hodnocení, popisem
- **vzdělávání učitelů v hodnocení**
- **motivující odměny** za výsledky ve sportovních a vědomostních soutěžích a olympiádách;
- **vést žáky k sebehodnocení**, vypracovat přehledný systém sebehodnocení žáků zejména na 2. stupni (např. „sebehodnotící listy“ použitelné napříč předměty), tvorba žákovských portfolií

Co se nedaří? nedostatek času, sebehodnocení není běžnou součástí výuky ani pracovních návyků, rodiče vyžadují hodnocení známkou

Měsíc: září		Sebehodnocení žáka	Hodnocení učitele
S A M U L	CJ - ČTENÍ		
	 CJ - PSANÍ		
	 MATEMATIKA		
	CLOVĚK A JEHO SVĚT		
HUDEBNÍ VÝCHOVA			
VÝTVARNÁ VÝCHOVA			
PRACOVNÍ ČINNOSTI			
TĚLESNÁ VÝCHOVA			
	DOMÁCÍ ÚKOLY		
	DOVEDNOSTI		
PODPIS RODIČŮ		PODPIS ŽÁKA	

WHO+ MŠMT+ MZ

- 1996 Národní koordinační centrála v SZÚ
- 1996 – 2006 za každý kraj
 - Pracovník krajského pracoviště SZÚ
 - Pracovník KHS HDM
 - Poradce ze školy (ředitelé prvních ŠPZ)
- SZÚ: semináře pro nové zájemce, pro učitele, hodnocení nových a inovovaných projektů
- ŠPZ jako první v ČR iniciují spolupráci psychologů a škol
- Setkávání v SZÚ neoperativní - potřeba decentralizace

Krajské koordinační týmy

- 2006 jmenovány krajské koordinační týmy
 - Krajský koordinátor z KÚ (odbor školství)
 - Pracovník regionální pobočky SZÚ
 - Pracovník KHS HDM
 - Poradce ze školy (ředitelé prvních ŠPZ)
 - Inspektor ČŠI (nevstupoval do škol)
- Představa, že budou honorováni
- Pracovali na bázi dobrovolnosti
- Neměli zázemí ani finanční podporu
- 2009 se rušily krajské pobočky SZÚ
- Personální změny a priority na KÚ ovlivnily podporu ŠPZ

Mezirezortní koordinační skupina

- pro Školy podporující zdraví na SZÚ
- 1996 - 2000
- MZ, MŠMT, Výzkumný ústav pedagogický.....
- Čtvrtletně se scházela
- Výstupem mj. zavedení výchovy ke zdraví do RVP

Chorvatsko a Polsko

- Národní koordinátor ŠPZ je zván na zasedání vlády

Krajské koordinační týmy 2015

- SZÚ 2015 grant z NPZ MZ 36 000 Kč
- Práce na programu ŠPZ není součástí pracovní náplně členů KKT
- Nemají finanční podporu (poradenství - cestovné do škol, posouzení projektů)
- Jsou jmenováni, ale jejich práce nemá oporu v žádné instituci
- KKT v krajích různě aktivní

Počet škol v síti ŠPZ v jednotlivých krajích ČR (MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ)

Zdravá školní jídelna

- projekt SZÚ - PPZ - NPZ MZ
- Posouzení jídelníčků a surovin ve škole
- Proškolení pracovníků školních jídelen - vaření
- On-line podpora
- Plán: receptury bez použití instantních směsí, redukce soli.....
- Nyní 40 škol, dalších 60 má zájem

Zdraví

je stav fyzické, psychické, sociální a estetické
pohody,
nikoli jen nepřítomnost nemoci nebo vady.

Z projektu

- ŠVP 2007: název **RADOST – ÚSPĚCH – ZDRAVÍ**
- je-li žák úspěšný
- prožívá radost,
- a prožívá-li radost,
- je zdravější a je častěji úspěšný.

Jak se stát školou podporující zdraví

- Manuál a metodika

<http://www.szu.cz/program-skola-podporujici-zdravi>

- seznam škol v programu:

[http://www.szu.cz/uploads/documents/czzp/Program SPZ/Seznam clenu/seznam skol k 24072015.pdf](http://www.szu.cz/uploads/documents/czzp/Program_SPZ/Seznam_clenu/seznam_skol_k_24072015.pdf)

- Manuál a metodika WHO

<http://www.schools-for-health.eu/cz/for-schools/manual>

Zdraví je bohatství

Děkuji za pozornost

marie.nejedla@szu.cz